

**Науковий керівник:**  
**БІЛІЧЕНКО Олександр Степанович,**  
**канд. екон. наук, доцент,**  
Миколаївський національний аграрний університет,  
м. Миколаїв

**УДК 631:330.341-021.387(477)**

## **Сільське господарство як чинник соціально-економічної стабільності в Україні**

**Олена Кожокарь,**

здобувачка вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування  
Миколаївський національний аграрний університет  
м. Миколаїв, Україна

**Анотація:** *сільське господарство є важливим чинником соціально-економічної стабільності України. Воно забезпечує зайнятість, продовольчу безпеку та експортний потенціал. Визначено основні виклики галузі: земельна реформа, війна, необхідність модернізації. Сталий розвиток агросектору можливий через державну підтримку, інновації та євроінтеграцію.*

**Ключові слова:** *сільське господарство, соціально-економічна стабільність, аграрний сектор, продовольча безпека, інфраструктура, екологічне землеробство.*

Сільське господарство є одним із ключових секторів економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку, зайнятість населення та суттєвий внесок у валовий внутрішній продукт країни. Агропромисловий комплекс традиційно відіграє важливу роль у формуванні експортного потенціалу держави, оскільки частка аграрної продукції у структурі національного експорту перевищує 40%. Крім того, аграрний сектор створює робочі місця для значної частини населення, особливо у сільській місцевості, що сприяє зменшенню рівня безробіття та підтриманню добробуту громад.

Окрім економічного значення, сільське господарство є важливим соціальним чинником. Розвиток аграрного сектору безпосередньо впливає на якість життя в сільській місцевості, рівень доходів населення та стан інфраструктури. Згідно з дослідженнями, аграрна галузь формує близько 60% фонду споживання населення, що свідчить про її ключову роль у стабільності продовольчого ринку та рівні життя громадян [1].

Попри значний потенціал, аграрний сектор України стикається з низкою викликів. Зміни у світовій економіці, наслідки військових дій, екологічні загрози, земельна реформа та необхідність модернізації технологій створюють нові умови для розвитку сільського господарства. Важливим аспектом залишається формування державної політики, спрямованої на підтримку аграрного сектору, розвиток сільських територій та підвищення конкурентоспроможності української продукції на міжнародних ринках.

Вплив аграрної сфери на зайнятість і добробут сільського населення розглядається в соціології через призму соціальної стратифікації та ринку праці. Сільське населення часто має обмежені можливості для професійного розвитку та доступу до якісних робочих місць, що впливає на соціальну мобільність. Соціологічні дослідження допомагають виявити, які саме фактори сприяють економічній стабільності або, навпаки, змушують людей мігрувати до міст. Соціальна інфраструктура села є важливим предметом соціологічного аналізу, адже її стан впливає на рівень життя населення, доступ до освіти, медицини та культури. Дефіцит соціальних послуг у сільській місцевості призводить до соціальної ізоляції, зниження рівня довіри до державних інституцій та посилення нерівності між містом і селом.

Роль аграрних громад у формуванні локальної ідентичності має соціологічне значення, оскільки громади виступають осередком соціальної взаємодії, колективної пам'яті та культурного відродження. Соціологи досліджують, як локальна ідентичність впливає на громадську активність, розвиток кооперативного руху та самоврядування у сільських районах.

*Політичні аспекти* розвитку сільського господарства в Україні охоплюють державну підтримку аграрного сектора, вплив аграрного лобі на формування політичного порядку денного та можливості для сільських громад у контексті децентралізації. Державна підтримка включає дотації, субсидії та податкові пільги, спрямовані на стимулювання виробництва та забезпечення продовольчої безпеки. Аграрне лобі відіграє значну роль у формуванні політики, впливаючи на прийняття рішень, що стосуються земельної реформи та регулювання аграрного ринку. Процес децентралізації відкриває нові можливості для сільських громад, надаючи їм більше повноважень та ресурсів для розвитку місцевої інфраструктури та економіки [2].

*Виклики аграрного сектора.* Земельна реформа в Україні, впроваджена для створення організаційно-правових та економічних засад ефективного землекористування, має як можливості, так і ризики для соціально-економічної стабільності. Відкриття ринку землі сільськогосподарського призначення може стимулювати інвестиції та підвищити продуктивність аграрного сектора. Однак існують побоювання щодо концентрації земель у руках великих агрохолдингів, що може призвести до соціальної нерівності та втрати засобів до існування для дрібних фермерів [3].

Війна в Україні суттєво вплинула на сільське господарство, поставивши під загрозу продовольчу безпеку та призвівши до руйнування інфраструктури. Активні бойові дії на сільськогосподарських територіях, замінування полів, порушення логістичних ланцюгів та знищення агропромислових об'єктів ускладнили проведення посівних кампаній та постачання продукції. Це негативно позначилося на національних та глобальних продовольчих системах [4].

*Перспективи розвитку аграрного сектора* в Україні тісно пов'язані з соціологічними процесами, оскільки впливають на соціальну структуру сільських громад, зайнятість та якість життя населення. Інновації та

цифровізація змінюють роль аграрного працівника, зменшуючи фізичне навантаження, але водночас підвищуючи вимоги до освіти та кваліфікації, що може загострити проблему зайнятості в селах. Розвиток екологічного землеробства та кооперативного руху сприяє згуртованості громад, створюючи умови для економічної рівності та підвищення довіри між виробниками. Євроінтеграція відкриває нові ринки, але водночас стимулює міграційні процеси, змінюючи соціальну динаміку та культурні орієнтири сільського населення. Таким чином, розвиток аграрного сектора неможливий без урахування соціальних змін, які він провокує [5].

Отже, сільське господарство є важливим чинником соціально-економічної стабільності України, впливаючи на зайнятість, добробут населення та продовольчу безпеку. Для його ефективного розвитку необхідна комплексна державна політика, яка передбачає підтримку малих і середніх фермерів, цифровізацію, екологізацію виробництва та інтеграцію в європейські ринки. Сталий розвиток аграрного сектора сприятиме економічному зростанню країни та забезпеченню її конкурентоспроможності в майбутньому.

#### Список використаних джерел:

1. Аграрний сектор України та ЄС до повномасштабної війни. ІНФАГРО. 2024. 13 вересня. URL: <https://infagro.com.ua/ua/2024/09/13/agrarniy-sektor-ukrayini-ta-yes-povnomashtabnoyi-viyni>. (дата звернення: 27.02.2025)
2. Українське сільське господарство у воєнний час. Transnational Institute. 2023. 9 листопада. URL: <https://www.tni.org/uk/article/ukrainian-agriculture-in-wartime>. (дата звернення: 02.03.2025)
3. Жилін О. Соціально-економічні наслідки земельної реформи в Україні. Економіка і управління бізнесом. 2020. Т. 11, № 4. С. 67-75. DOI: <http://doi.org/10.31548/bioeconomy2020.04.008>. (дата звернення: 03.03.2025)
4. Агакерімова Р. Вплив війни в Україні на національну та глобальну продовольчу безпеку. Економіка та суспільство. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-53>. (дата звернення: 01.03.2025)
5. Nehrey M. Digital transformation of the agricultural sector: prospects, challenges and solutions. Scientific papers naukma. economics. 2023. Vol. 8, no. 1. P. 94–100. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.94-100>. (дата звернення: 02.03.2025)

**Abstract:** *agriculture is a crucial factor in Ukraine's socio-economic stability. It provides employment, food security, and export potential. The main challenges of the sector have been identified: land reform, war, and the need for modernization. Sustainable development of the agricultural sector is possible through state support, innovation, and European integration.*

**Keywords:** *agriculture, socio-economic stability, agricultural sector, food security, infrastructure, ecological/sustainable agriculture.*

**Науковий керівник:**

**Борко Т. М.,**

*канд. пед. наук, доцент, доцент*

*кафедри економічної теорії і суспільних наук,*

*Миколаївський національний аграрний університет*

**УДК 378.4:631.1 (477)**

## **Роль молоді у формуванні аграрної політики в Україні**

**Уляна Шелінгер,**

*здобувачка вищої освіти спеціальності 201 Агрономія*

*Миколаївський національний аграрний університет*

*м. Миколаїв, Україна*

**Анотація.** *Аграрний сектор відіграє ключову роль в економіці України, забезпечуючи продовольчу безпеку та розвиток. В умовах євроінтеграції аграрна політика зазнає змін, що потребує її вдосконалення. Молодь є рушійною силою модернізації, впроваджуючи інноваційні технології, такі як штучний інтелект, цифровізація та автоматизація. Академічна мобільність сприяє обміну досвідом та адаптації передових методів. Молодь активно залучена до міжнародних програм, грантової діяльності та стартапів, що стимулює економічний розвиток і самозайнятість. Залучення молодих фахівців до формування аграрної політики є ключовим для сталого розвитку галузі. Аналіз викликів, з якими стикається молодь у започаткуванні агробізнесу, сприятиме ефективним механізмам підтримки, підвищенню зайнятості та зміцненню аграрного потенціалу країни.*

**Ключові слова:** *аграрна політика, аграрний сектор, молодь, сталий розвиток, підприємництво, міжнародне співробітництво.*

Аграрний сектор відіграє ключову роль в економіці України. В умовах економічних та екологічних викликів, з якими стикається аграрний сектор країни, та в умовах євроінтеграції аграрна політика України зазнає значних змін та потребує подальшого удосконалення й модернізації. Основними напрямками розвитку державної аграрної політики на сьогоднішній день є забезпечення продовольчої безпеки, впровадження інноваційних технологій, підвищення ефективності виробництва та сталий розвиток аграрної галузі в екологічному аспекті [1].

Молодь відіграє важливу роль у розвитку та удосконаленні суспільства. Молоді люди виступають рушійною силою прогресу, змін, адаптації тієї чи іншої галузі до сучасних світових тенденцій. Тому дуже важливим є залучення